

Små barn,
Stora vuxna,

Små vuxna,
Stora barn.

Barn har rätt

Barn har rätt att inte bli slagna

Barn har rätt att skyddas mot fysiskt våld

Förbud mot aga (Föräldrabalken 6:1 (Lag 1983:47))

*Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och god
fostran...*

Dagens system för att skydda barnen har stora brister

- Underrapportering (Tingberg B. Gilbert R. Jansson S. Coccozza M.)
- 1570 anmälningar, 41% ledde inte till vidare utredning.
- 11 anmälningar kom från BVC-personalen.
- Slutsats: Hela skyddssystemet behöver ses över och organiseras om. (Coccozza M. The parenting of society. A study of child protection in Sweden- From report to support. Thesis 2007).

Statistik

Under de senaste tjugo åren har antalet polisanmälda fall av barnmisshandel stadigt ökat.

- BRÅ 2014, 18 800 fall av misshandelsbrott mot barn i åldern noll till sjutton år.
 - 18% (åldern 16-24 år)
- BHV

Åldersfördelning hos fysiskt misshandlade barn

0-6 mån	10.9%
6-12 mån	8.2%
1-2år	12.9%
2-4 år	23.3%
4-5 år	7.1%
5-10 år	24.1%
10-15 år	12.3%
16-16 år	1.2%

Historiskt

Barn betraktades som föräldrarnas ägodel vilka kunde behandlas efter eget godtycke. Föräldrar hade ansvaret, och var skyldiga att aga sina barn (1864)

- Barnavårdslagen 1926 (barn kan omhändertas)
- John Caffey, 1946
- Carl Kempe, 60-talet
- Antiagalagen, 6 kap, 1§ FB, 1979
- Barnkonventionen, 1989
- Barnaga är idag förbjudet i 88 länder.

Den 26 februari 2002 misshandlades Marlain av sin styvfar genom sparkar och slag som orsakade frakturer på revbenen och en perforerad tjocktarm.

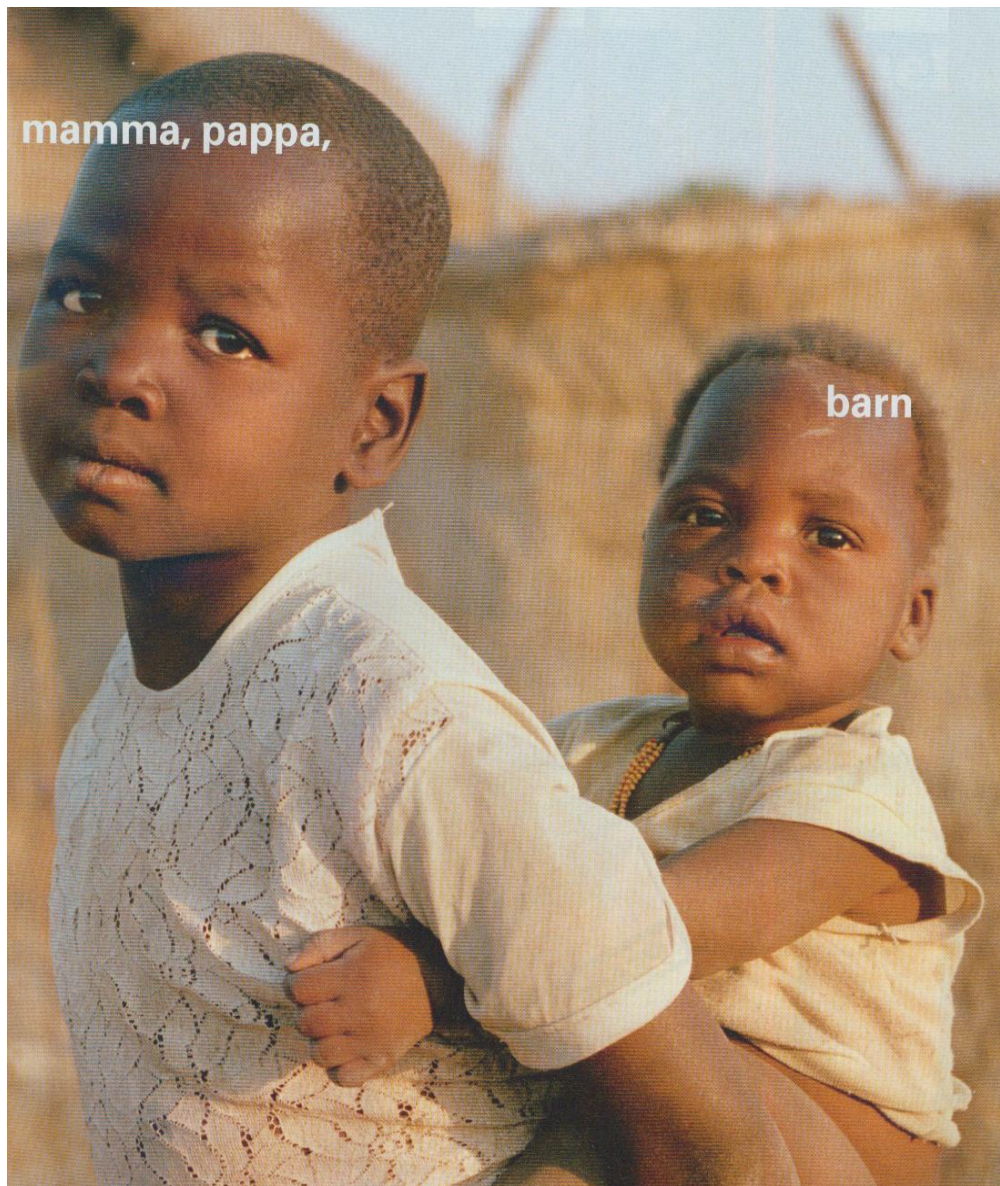
Denna brutala misshandel orsakade akut bukhinneinflammation som sedan ledde till en mycket smärtsam död.

Tingsrätten dömde styvpappan till 3 år och 6 månader i fängelse.

Perspektivval

- Barnperspektivet står ibland i motsatsförhållande till ett vuxenperspektiv. De vuxna får bästa möjliga stöd genom socialtjänsten vilket ligger också i barnets intresse.
- Vid en intressekonflikt mellan barnet och de vuxna *måste dock barnets intresse ha företräde.*

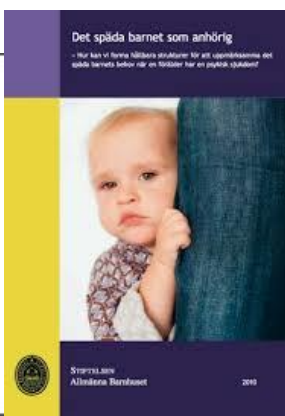

Vems perspektiv?

Anmälningsskyldighet enligt lagen

- Anmälan om missförhållanden enligt 14 kap. 1§ socialtjänstlagen (2001:453).
- Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) 2f § andra stycket.
- Tandvårdslagen (1985:125), 3§ fjärde stycket.
- Vägledningsdokumentet Socialstyrelsen 2014
- FN's Barnkonventionen, artikel 3.

Socialnämnden

Det är socialnämndens ansvar att hjälpa barn när vårdnadshavaren sviktar i sina uppgifter. Men, för att kunna fullgöra sin uppgift är socialnämnden beroende av den information från dem som kommer i kontakt med barn och unga!

Varför ska jag anmäla?

- Socialtjänsten är den myndighet som utreder....
- Socialtjänsten är den myndighet som ska tillgodose barnets behov av skydd när vårdnadshavaren inte gör det
- Socialtjänsten är den myndighet som har det yttersta ansvaret

Vad är en anmälan?

Alla uppgifter som kommer till socialnämndens kännedom om att ett barn kan befara illa bör ses som en anmälan.

Den myndighet eller den person som har gjort en anmälan kan inte återta den.

SOSFS 2003:16

Varför anmäler vi inte?

Vårdpersonals andel av anmälningarna minskat från 16 procent 1990 till 5 procent 1997 BRÅ 2001.

Rädd för att göra fel

Vill inte blanda sig i

Inget stöd från ledningen

Hur gör man ...

- Anmälan ska göras till socialtjänsten i den kommun/stadsdel där barnet bor
- Utan dröjsmål
- Ringas in, kan kompletteras med en skriftlig anmälan senare.
- Inte anonymt om du är i tjänst
- Kan vara flera personer

♪ ♪ Hakuna Matata ♪ ♪

- Att ”vänta och se” och låta tiden gå innan stödinsatser sätts in innebär kanske att barnet hamnar ohjälpligt efter i sin utveckling eller att situationen blir allvarligare.
- ”Misstankarna behöver inte vara bekräftade.” Bevisbördan ligger inte hos anmälaren.
- Barn utvecklas snabbt.

Information till föräldrarna

Föräldrar har rätt att veta vem som gjorde anmälan

Det är som regel lämpligt att den som gör en anmälan enligt 14 kap. 1§ andra eller tredje stycket socialtjänstlagen själv informerar vårdnadshavaren om varför en anmälan görs.

Anonym anmälan

Definition

Barnmisshandel är när en vuxen person utsätter ett barn för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar eller försummar att tillgodose barnets grundläggande behov. (2001:72)

Fysisk misshandel knuffar, skakningar, dränka, kväva

Psykisk misshandel är när en vuxen hotar, kritiserar, förolämpar, skrämmer eller på andra sätt inte visar att han eller hon bryr sig om barnet.

Sexuella övergrepp förekommer i alla åldersgrupper

Försummelse

Försummelse är när ett barns basbehov inte blir tillfredsställda oberoende av orsak (Dubowitz, 1993)

- att få kärlek och omsorg
- att hen blir sedd och hörd och bekräftad
- adekvat nutrition, årstidsanpassad klädsel, hygien
- att hen blir respekterad
- trygghet och uppsikt
- få stimulans
- att lära sig nya saker, skolgång
- hälsovård (somatisk, mental, dental)

Vilka är det vi pratar om? Utsatta barn!

- Barn som försummas,
- Barn till svårt deprimerade föräldrar,
- Barn till psykiskt sjuka föräldrar,
- Barn till missbrukare,
- Barn till misshandlande och misshandlare,
- Barn till handikappade föräldrar,
- Barn till utvecklingsstörda,
- Barn som utsatts för fysisk eller psykisk misshandel och sexuella övergrepp.
- Kroniskt sjuka barn (ADHD, Autism mm)

Eller ett barn som skriker, skriker,
skriker, skriker

Tecken, vilka tecken?

- Blåmärken-var? Linjära (Leetch, 2013) ?Thorax, rygg, genitalia, öron, nacke – på barn under 4 år? (Pierce, 2010)
- Ytliga skador, öppna sår
- Frakturer (tibia, fibula, revbensfrakturer) olika stadier (Jansson 2012)
- Luxationer
- Skelett, skullskador, brännskador (Lokalisation?)
- Misshandel, tillfogat våld eller skadetillfällen

Differentialdiagnoser

De flesta skador och symtom som förekommer vid barnmisshandel kan också ses vid vissa sjukdomstillstånd och olycksfall.

Det är av stor vikt att man parallellt med en medicinsk utredning av misstänkt sexuellt övergrepp, utifrån barnets symtom, även utreder/utesluter andra eventuella orsaker såsom t.ex. svampinfektioner, främmande kropp, bakteriella infektioner, hudsjukdomar, missbildningar mm.

Fysisk misshandel eller olycksfall??

Skadorna på de minsta är i övervägande fall beroende på de vuxnas beteende.

Skadeplatserna sovrummet, köket, trappan, badrummet.

Fallskadorna är de stora skadeorsakerna.

Syskon passar syskon

Slag/stöt i kontakt med någon annan person eller djur: luxationer orsakade av någon dragit eller belastat småbarnens alltför svaga leder.

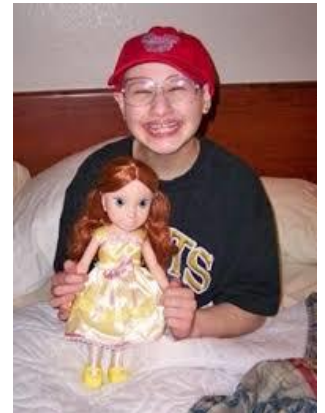

Sexuella övergrepp

- Stort mörkertal
- Vanligare bland flickor än pojkar
- Tafsa, tvinga någon till sex, titta på bilder eller film, skicka oönskade bilder, betala för sex, sexuellt ofredande.
- Äldre utsätts av någon jämnårig eller äldre
- Små barn av någon nära omgivning
- Förövaren kan vara man/kvinna,
- Barn reagerar olika, berättar sällan spontant. Titta efter symtom – förändrat beteende – sömn, mat mm

Münchhausen by proxy

- Påhittad sjukdom som kännetecknas av upprepade sjukhusbesök pga tillsynes akut sjukdom, vars symtom beskrivs trovärdigt och dramatiskt av patienten, men är falska.
- Förälder, tillfogar barnet det som behövs för att barnet skall vara sjukt och behöva räddas.
- Mycket ovanligt 3-10 fall årligen.

Skakvåld

- Shaken baby syndrome (SBS) Guthkelch (neurokirurg) 1971
- Barnets huvud kastas fram och tillbaka. Kan ge upphov till subduralblödning (skakvåld, subduralblödning och ögonbottensblödning).
- SBU, 2016 – 'begränsat vetenskapligt stöd'

https://www.sbu.se/contentassets/09cc34e7666340a59137ba55d6c55bc9/skakvald_2016.pdf

Barn och föräldrar

En förälder kan enligt lagen aldrig tvingas till umgänge. Föräldern har rätt till umgänge, men blir inte skyldig till det. En förälder kan lämna återbud en timme innan eller inte alls dyka upp utan att det blir några påföljder för föräldern.

Däremot kan barn som visar motvilja till umgänge hämtas av polis.

Svårigheter

Sekretess brukar ses som ett hinder,
Revirtänkande,
Bristande kunskap,
Avgränsningar – oklara avgränsningar,
Olika synsätt,
Otillräckligt med tid,
Täta omorganisationer
Samarbete förutsätter ett visst mått av personkontinuitet
och att det finns fasta rutiner

Vad gör vi, nu da?

- Orosanmälan – Region Halland
 - Socialnämnden
 - Socialnämnden och polisen
- Vad är det som gör att du anmäler just nu?
- Vad var det som gjorde att du blev orolig?
- Vad har du sett eller hört?
- Feedback från Socialtjänsten

Dokumentation

- Det du ser, det du känner (palpation), det ni vet.
- Dokumenteras i barnets journal
- Anmälan är gjord – under sökordet 'Anmälan enligt lag'.
- Anmälan är en journalhandling, skannas in i e-arkiv.

Vart ska jag vända mig? **Måste jag berätta för föräldrarna?** Tänk om jag har fel?
Borde inte skolan/BVC agera istället? *Kan det här vara misshandel?*
Har jag anmälningssplikt? *Får jag bryta sekretessen?* **Tänk om**
föräldrarna blir arga? Men vad kan socialtjänsten göra? *Måste jag ha*
bevis? Sviker jag barnet?

Ska jag kontakta polisen? **Vad händer sen?** Måste jag vittna? **Vad**
har soc för telefonnummer? **Kan de anmäla mig om jag har fel?** Alla
föräldrar kan väl brista ibland? *Vad vet jag egentligen?* **Hur vet jag att inte barnet**
ljuger?

Kan det finnas en naturlig förklaring? **Vad ska jag säga till barnet?** Måste jag
vittna i rätten? **Ska min chef godkänna anmälan?** Vad händer
om jag inte anmäler? **Finns det nån blankett?** **Har jag rätt att lägga mig i?**
Ett slag är väl inte hela världen?

Fallbeskrivningar

Fallbeskrivning 1

Två månaders gosse, Felix.

Fallit från skötbordet och ramlade ner på golvet.

Ådragit sig ett subduralt hematom.

Rimligt?

Fallbeskrivning 2

Sara, två veckor gammal flicka. Pappa upptäcker en svullnad över nyckelbenet kommer till BVC och är mycket orolig.

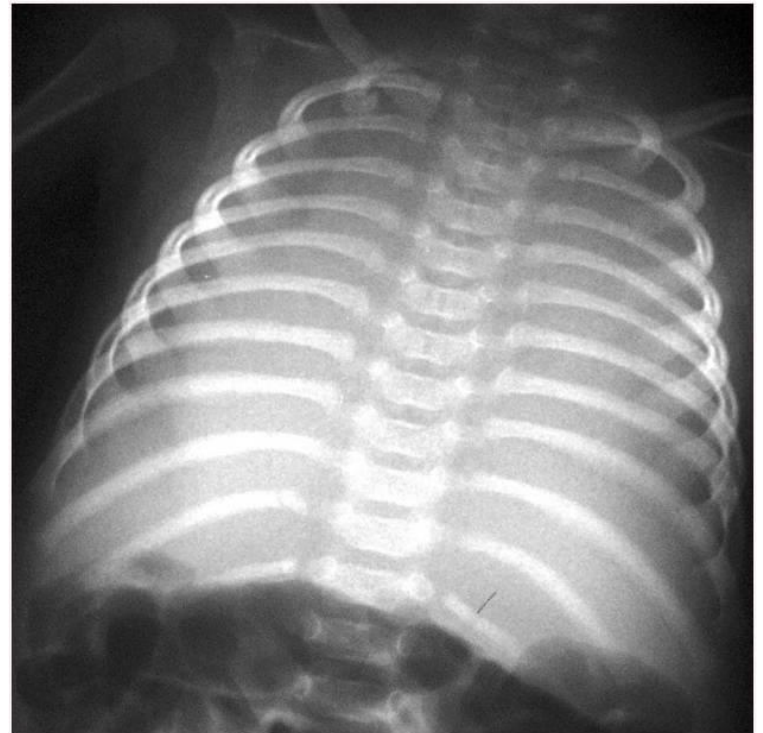
Rimligt?

Fallbeskrivning 3

Gustav, två månaders gosse. Buren av storasyster (5 år) Sara. Råkade tappa lillebror i golvet.

Fått en revbensfraktur.

Rimligt?

Fallbeskrivning 4

Pelle, 3 år, som sprungit och snubblat på gräsmattan.

Röntgen visar en femurdiafysfraktur.

Rimligt?

Fallbeskrivning 5

Oskar 11 månader kröp under bordet. Enligt föräldrarna skriker till, under en halvtimme- timme, otröstlig.

Kommer till akuten med föräldrar, undersöks av barnläkare. Opåverkat barn, inget lokalt status cranium, ingen neurologi. Går hem. Föräldrarna söker dagen därpå, inga nytillkomna symtom, oroliga efter gårdagens händelse.

Ett mindre hematom över hjässan – möjligtvis lätt palpationsömhet

Röntgen visar fraktur

Rimligt?

Fallbeskrivning 6

- Anna, 18 månader hoppade från toalettpallen (ca 20 cm hög).
- Kommer in på akuten med smärtor, vill inte belasta höger ben, bäras. Palpationsöm, värjer, tillåter inte närmare undersökning.
- Vad göra?
- Spiralfraktur femur

Rimligt?

Fallbeskrivning 7

Kalle två år föll från fönstret.

Rimligt/oaktsamt?

Fallbeskrivning 8

Sara, 3 år kommer in med brännskador på båda överarmarna, ytterligare ett brännskada på vänster underarm. Kladdiga, brännskador.

Enligt farmor lekte barnen vid matbordet och en kopp the for ut över bordet.

Rimligt

Fallbeskrivning 9

- Nicole 5½ år kliar sig mycket i underlivet. Pillar sig gärna. Dagis ringer och är oroliga, vill att ni gör en anmälan.
- Kan du/ni det?
- Vad göra?

Länkar

Socialstyrelsen

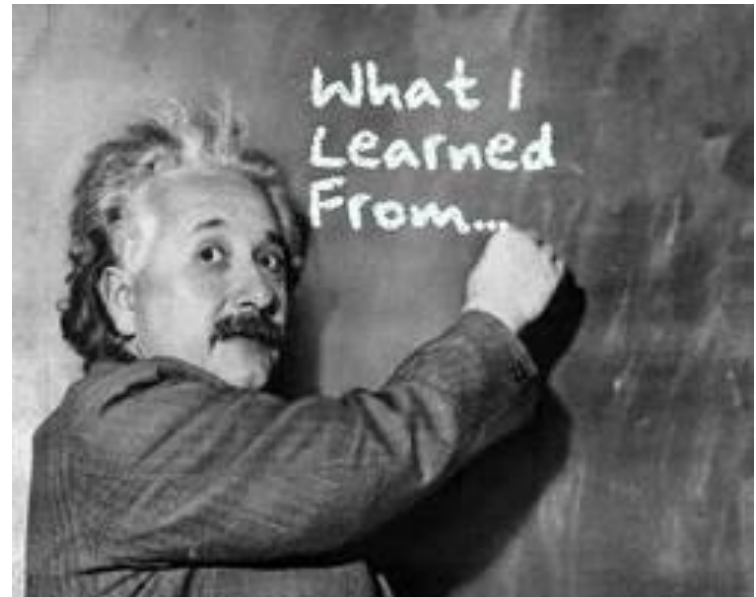
<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/17955/2010-3-10.pdf>

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-6-5>

Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum

<http://www.barnafrid.se/>

"The world is a dangerous place, not because of those who do evil, but because of those who look on and do nothing."

Albert Einstein, physicist

TACK!

Gerd.almquist-tangen@regionhalland.se

- https://www.nkvts.no/sites/Barnemishandling/kliniske-tegn/skadetyper/Pages/Foto-skjelettskader.aspx?IsDig=1#ad-image-ctl00_ctl49_g_ab52c136_0562_4db3_aa06_9d5198a63ff6_ctl00_rptImages_ctl11_hllImage
- Mycket bra skelettbilder

**Vem ska trösta Knyttet –
när Knyttets mamma är sjuk?**

"Mamma hamnar **ALLTID** i centrum"

– Jag vet att mamma har en depression. Men hennes problem är faktiskt inte mitt problem, säger Dani, 13 år frankt.

De andra barnen tittar storögt. Hur kan hon säga så? De sju barnen, samtliga med föräldrar med psykiska besvär, samlas i en stödgrupp i nederländska Apeldoorn för att prata om de jobbiga upplevelserna.

- Skadans art, lokalisation, ålder
- Särskilda varningssignaler kan på ett tidigt stadie indikera barnmisshandel. När skadans art, ålder eller allvarlighetsgrad inte stämmer överens med förklaringen till uppkomsten samt om historien förändras under tidens gång, är misstanke om barnmisshandel befogad. Om barnet söker vård sent i förhållande till skadans omfattning samt om barnet sökt vård anmärkningsvärt många gånger tidigare är andra varningssignaler på barnmisshandel. (Jansson, 2012; Thorpe, Zuckerbraun, Wolford & Berger, 2014).

Sjuksköterskans profession och ansvar

- Sjuksköterskors upplevelse av att bemöta barn som blivit utsatta för misshandel och deras föräldrar präglas av osäkerhet. Framförallt upplevs situationen svår när föräldrarna misstänks vara förövare, mötet kan väcka känslor som ilska, ledsamhet och sorg (Söderman & Jackson, 2011; Tingberg, Bredlöv & Ygge, 2008).
- En studie från år 2008 (Tingberg, et al.) påvisar känslomässig ambivalens hos sjuksköterskor, i bemötandet upplevs både hat gentemot förövarna och empati inför familjens situation.